

A Könyvtártudományi és Módszertani Központ munkája 1980-ban

Az 1976—1980-as ötéves tervciklus záróéve után visszapillantva megállapíthatjuk, hogy nagyjából és egészében sikerült azon az úton haladnunk, amelyet ötéves tervünkben kijelöltünk. Nem kellett menet közben módosítanunk sem kiemelt feladatainkon, sem pedig funkciórendszerünkön. Elsősorban biztositottunk megkezdett vállalkozásainknak, kialakult tevékenységi területeinknek, s csak szerény mértékben vágunk újabbakba. Egyes feladataink elmaradását ellensúlyozza a menet közben érkezett megrendelések teljesítése, azonban kétségtelen, a tervezés során némely esetben inkább vágyaink, semmint a realitás vezetett bennünket: főleg bizonyos kutató-fejlesztő munkák (pl. könyvtárgazdaságtan, információtároló és visszakereső rendszerek, könyvtárgépesítés) terén láttuk ugyan a könyvtárügy igényeit, de kapacitásunk jóval elmaradt az előirányzott feladattól. Más esetekben pedig a gyakorlati és aktuális munkálatoknak adtunk előnyt az elméleti jellegű tevékenységgel szemben (pl. könyvtárépítéstudomány, hálózatfejlesztés).

Mindent összevetve, tevékenységünkkel igyekeztünk a hazai könyvtárügyet szolgálani, de egyre jobban tudatosítva magunkban, hogy elsősorban a közművelődési könyvtári hálózatok, s részben a területi együttműködési körök koordinációs központjának a feladatait kell ellátnunk. Ebből az alapállásból kiindulva azonban törekedtünk az összkönyvtárügyi igények egy részét is figyelembe venni, hiszen mind a közművelődési könyvtári szolgálat, mind a területi kooperáció feltételezi valamennyi könyvtártípus összehangolt működését.

Úgy látszik, hogy hosszabb fejlődési folyamat eredményeként kialakult és megszilárdult szervezeti felépítésünk, szervezetünk és a szervezeten belül kialakított munkakörök egybeesnek fő funkcióinkkal, s így a forma jó kereteket biztosított a tartalmi munkának. Ezért is döntöttünk úgy, hogy a következő ötéves tervciklusban változtathatunk — főleg a könnyebb áttekinthetőség kedvéért — a munkaterv és a beszámoló eddigi szerkezetén: a jövőben témakörök helyett az egyes osztályok rendjében tervezünk, s jelentünk. Most, amikor felsoroljuk az 1980-as év főbb eredményeit, ezt már szervezeti egységeink szerint tesszük, ezzel is előkészítve a változást.

Hálózatfejlesztési osztály: az országos könyvtári szakfelügyelet operatív támogatása, egyes könyvtártípusok szakmai irányelveinek felülvizsgálatá-

ban, illetve kidolgozásában való részvétel, igényesebb módszertani gondozás, több könyvtári testület titkársági funkcióinak ellátása.

Könyvtártechnológiai osztály: az audiovizuális gyűjtemények és szolgáltatások kifejlesztésének támogatása, az új leírási szabványok bevezetésének előmozdítása, könyvtárépítési és berendezési tanácsadás, néhány, széles körű helyzetfelmérésen alapuló tanulmány kidolgozása.

Olvasáskutatási osztály: a könyvtárszociológiai vizsgálódások térnyerése, a hosszú távra szóló, alapozó jellegű kutatások előrehaladása, a kutatási és kísérleti eredmények gyakorlati alkalmazása.

Állományépítési osztály: az *Új Könyvek* szerkesztése, s korszerűsítésének előkészítése, a felszabadulás utáni magyar könyvtermés tematikus, válogatott, annotált bibliográfiáinak összeállítása, a helyismereti munkát segítő kiadványi program folytatása.

Oktatási osztály: a könyvtárosképző szaktanfolyamot végzettek számára szervezett főiskolai államvizsgák támogatása, a könyvtárkezelői tanfolyamok gondozása, továbbképző tanfolyamok szervezése.

Kapcsolatszervezési osztály: a tömegkommunikációs intézményekkel való kapcsolat megszilárdítása, az olvasómozgalmak támogatása, a könyvtári propagandamunka koordinálása.

Tájékoztatási osztály: szakkönyvtári szolgálat működtetése, a nemzetközi kiadványcsere fejlesztése, a *Könyvtári Figyelő* és a dokumentációs-bibliográfiai időszakos kiadványok megjelentetése, kutató-fejlesztő munkák vállalása.

A KÖNYVTÁR ÉS TÁRSADALMI KÖRNYEZETE

Könyvtárpropaganda — kapcsolatszervezés

A KISZ „Művelt ifjúságért, korszerű műveltségért” elnevezésű akciójához kapcsolódva, s az „Olvasó népért” mozgalom keretén belül az érdekelt országos szervek meghirdették az „Olvasó ifjúságért” nevű mozgalmat. Már a pályázati felhívás, még inkább az ezt követő módszertani útmutatásaink arra ösztönözték a résztvevőket, olvasókat és könyvtárakat egyaránt, hogy ne a szokványos, formalista módon teljesítsék a feltételeket, hanem tényleges olvasmányélményekkel gazdagodjanak az olvasók, s ehhez a könyvtárak ajánljanak értékes olvasmányokat, szervezzenek kiscsoportos foglalkozásokat, s nyerjenek meg minél több munkásfiatalt a könyvtár rendszeres használatának.

Hagyományosan együttműködtünk az Ünnepi könyvhét és az egyéb könyves akciók (Műszaki könyvnapok, Ifjúsági könyvnapok) szervezőivel; közösen hirdettünk pályázatot a legötletesebb, legeredményesebb könyvtárosok számára ezen alkalomból, s elvégeztük a beérkezett pályázatok értékelését.

Februárban és szeptemberben adtuk közre a tömegkommunikációs intézmények munkatársai részére témajavaslatainkat. E füzetek már évek óta hozzájárulnak ahhoz, hogy nem lankad a sajtó, rádió és televízió érdeklődése a könyvtárügy iránt: 1980-ban közel kétezer kisebb-nagyobb köz-

leményt, hírt regisztrálhattunk országosan. Ez a szám valamivel alacsonyabb, mint az 1979-es, a témaválasztás minősége és a feldolgozás érdekessége azonban jelentősen javult. Meg kell említenünk, hogy a sajtó és a rádió mellé a televízió is felzárkózott a könyvtárakkal való foglalkozásban. Igen hasznosnak bizonyultak a Művelődési Minisztérium Közgyűjteményi főosztálya, valamint Könyvtári osztálya által rendezett sajtókonferenciák, amelyek megrendezésében közreműködtünk.

Lényeges változás következett be a könyvtárak propagandaanyagokkal való központi ellátása terén a Könyvértékesítő Vállalat jóvoltából. Ez évben több témakörben 16 könyvtár- és irodalomnépszerűsítő aprónyomtatvány, reklámtáska, könyveket ajánló jegyzék készült témajavaslataink nyomán.

Élénk kiállításrendezői tevékenységet folytattunk. A magyar könyvtárügy utolsó 35 évét bemutató kiállításunkat hét helyen állítottuk fel, élénk sajtóvisszhang mellett. Gothában, az NDK-beli tudományos- és szakkönyvtárosok konferenciáján tíz tablóból álló kamarakiállítással szemléltettük könyvtáraink kapcsolatszervezési munkáját, s tartottunk e tárgy körben előadást. A Petőfi Irodalmi Múzeum József Attila kiállításának vándoroltatásában közreműködtünk.

Rendszeres módszertani segítséget nyújtottunk a közművelődési és a szakkönyvtári hálózatok munkatársainak közönségkapcsolataik ápolásához. Két alkalommal országos munkaértekezletet szerveztünk e témakörben, s főként az ifjúsági olvasómozgalom kérdései szerepeltek napirenden.

Igyekeztünk koordinálni az országos és regionális könyvtári rendezvényeket, a hiányos bejelentések miatt azonban ez nem mindig járt sikerrel.

A tanulmányútra érkező külföldi könyvtárosok és más szakemberek számára szakmai programot készítettünk, s gondoskodtunk a programok lebonyolításáról: 26 fő részére összesen 99 napra szóló programot állítottunk össze; ez 1979-hez képest 40%-os csökkenést jelent. Munkatársaink közül az intézményközi személycserék keretében nyolcan összesen 49 napot töltöttek partnerintézményeinknél (ez kb. fele az 1979-es mennyiségnek). Tőkés országokban öt munkatársunk járt (164 nap) ösztöndíjas tanulmányúton, s egy szocialista országban (20 nap). Külföldön rendezett nemzetközi konferenciákon nyolc kiküldöttünk vett részt.

Kutatások — kísérletek

Nagy figyelmet fordítottunk a könyvtár és társadalmi környezete kapcsolatának felderítésére. Többszöri átdolgozás után belső használatra leszkiosztosítottuk a dunaújvárosi Munkás Művelődési Központ és Könyvtár működését leíró esettanulmányt, amelyet az intézmény munkatársai körében vitára bocsátottunk. A szociográfiai megközelítésű tanulmány mind tartalmát, mind módszerét illetően sok hasznosítható és általánosítható eredményt hozott. Tanulmány készült a Városi és Járási Könyvtár szerepéről és működéséről a Kiskunhalas művelődési helyzetét leíró szociográfia egyik fejezeteként. A kelenföldi lakótelepen nyílt FSZEK fiókkönyvtár életét nyomon követő esettanulmány keretében tovább folytatódott az állandó megfigyelés nemcsak a szorosan vett könyvtári tevékenységre, hanem a Budapesti Művelődési Központ-hoz való kapcsolat alakulására

nézve is. Bibliográfiát készítettünk az ún. komplex intézmények hazai szakirodalmáról, s készülöben van a publikációk értékelő feldolgozása.

Ugyancsak könyvtárszociológiai jellegű vizsgálatok foglalkoztak a közművelődési könyvtárak működésével és használatával. Vita és átdolgozás után megjelentettük a közművelődési könyvtárak tájékoztató munkáját eredeti módszerrel vizsgáló kutatás eredményeit összegező tanulmányt, amely remélhetőleg hasznos tanulságokkal szolgál a könyvtári gyakorlat számára. A helyszíni megfigyelés módszerével vizsgáltuk 35 különféle nagyságrendű könyvtárban a mindennapok életét, a könyvtárhasználatot, a könyvtárról alkotott képet és a könyvtárosok időmérlegét; az adatokat feldolgoztuk, készül a kutatási jelentés. Négy színhelyen (egy budapesti fiókkönyvtár, a miskolci Megyei Könyvtár, két borsodi falusi könyvtár) 1200 fős mintán vizsgáltuk a könyvtárhasználat gyakoriságát, a könyvkölcsönzés intenzitását, a kölcsönzött könyvek összetételét, a párhuzamos könyvtári tagságot a moszkvai Lenin Könyvtár által kezdeményezett nemzetközi összehasonlító kutatás keretében. Az angol és magyar könyvtárhasználók választási szokásait összevető kutatás eredményeit magunk már összegeztük; a módszertani kérdésekre összpontosító angol partner még nem készült el munkájával. Nyomdakész állapotban van a könyvtárhasználók érdeklődését vizsgáló kutatás eredményeit összegző tanulmány.

Előrehaladt a házikönyvtárakkal foglalkozó igen kiterjedt vizsgálat: befejeződött az olvasási szokások, a versolvasási szokások, az olvasmánybeszerzési források és a könyvtárhasználat témaköreiben a kódolás, s a gépi táblázatok nagyobbik része is rendelkezésünkre áll. Néhány résztanulmánnyal megkezdődött az elemző-kiértékelő munka.

Részt vettünk a szocialista országok olvasásszociológiai kutatásait koordináló bizottság ülésén (Szófia), előadást tartottunk az IFLA Elméleti és Kutatási Szekciójának konferenciáján (Radziejowicze), valamint a szocialista országok nemzeti könyvtárainak olvasásszociológiai konferenciáján (Berlin).

AZ OLVASÁS FOLYAMATA

Alapozó vizsgálatok

Befejeződött a 10–14 éves gyerekek olvasási kultúrájával foglalkozó vizsgálat adatfeldolgozása, s megindult az adatok elemzése és értékelése.

Néhány tanulmányt készítettünk a nők olvasási kultúrájáról a Magyar Nők Országos Tanácsának felkérésére.

Megbízásunk alapján folyt le az egyetemi hallgatók olvasási és könyvtárhasználati szokásait vizsgáló kutatás; lektorálás és átdolgozás után a tanulmány nyomdakész állapotban van.

Folytatódott a Bácsalmáson tizennégy év után megismételt olvasásvizsgálat: megtörtént az 1979-es adatok feldolgozása.

Tanulmányok készültek az olvasók élménystruktúrájának összefüggéseiről, előkészítendő az *Élményalakzatok* c. kiadványunk második kötetét.

Fiatalkönyvtárhasználó munkások körében végeztük az ízlés alakíthatóságára vonatkozó kísérletünket: milyen esélye van az értékes novellák

el- és befogadásának azoknál, akik ma még elsősorban lektúrt olvasnak; a zárótanulmány készen áll, s előkészületben van két további, amelyek a problémával gyakorlati, illetve irodalomszociológiai aspektusból foglalkoznak.

Részvizsgálatokkal (a színházi és az olvasmányélmény összevetése, a formális befogadás elemzése) egészült ki *A Mester és Margarita* c. Bulgakov-regény befogadásának kutatása; folyik a kérdőívek adatainak kódolása.

Adatgyűjtéssel, elővizsgálatokkal megkezdődött a történelmi ismereteket közvetítő művek és az életrajzok olvasásának vizsgálata.

Megindítottuk a szakirodalmi információs igényeket és ellátottságot vizsgáló kutatók egyéves kutatásmódszertani továbbképző tanfolyamát.

A könyvtári gyakorlat támogatása

Irányítottuk az országos könyvtári propagandabizottság munkáját, s ennek révén hathatós segítséget nyújtottunk az ifjúsági olvasómozgalom kibontakoztatásához. Idevágó módszertani kiadványunkat 25 ezer példányban jelentettük meg, amelyet a visszajelzések szerint a könyvtárosok jól tudtak hasznosítani mindennapi munkájukban. Az ajánlott irodalmat tartalmazó jegyzékeinket a KISZ, a Könyvértékesítő Vállalat és a Móra Kiadó is népszerűsítette. Ugyancsak az ifjúsági olvasómozgalom támogatására kiadványt jelentettünk meg a könyv- és könyvtárhasználati játékokról és vetélkedőkről, a szolnoki Megyei Könyvtárral közösen.

Gondoztuk a FSZEK szerkesztésében megjelenő *Eseménynaptár* módszertani rovatát és irányítottuk a lapkészítés munkáját, különös figyelmet fordítva a kiemelt jelentőségű eseményekre és évfordulókra. Megjelent az 1981-re szóló éves évfordulónaptár.

Továbbra is fontosnak tartottuk, hogy közvetlen tapasztalatszerzés céljából részt vegyünk az olvasótábori mozgalom gyakorlati munkájában. Lebonyolítottuk az 1980. évi bakonyoszlói olvasótáborot, s elkészítettük az 1979. évi tábor értékelését, amely kéziratban hozzáférhető. Idén először színes mozgófilmet készítettünk a tábori életről oktatási célokra. Munkatársunk tanácsadóként közreműködött a Vas megyei olvasótábor munkájában, s kiadásra előkészítettük a mátrafüredi olvasótábori tapasztalatokat.

Egyéves továbbképző tanfolyamot indítottunk a közművelődési könyvtárak olvasószolgálatában dolgozó könyvtárosok számára a szépirodalom könyvtári használatának kérdéseiről. Korábbi olvasószolgálatos továbbképző tanfolyamaink hallgatósága részére egynapos tájékoztatást tartottunk az olvasáskutatás új eredményeiről.

A KÖNYVTÁRI RENDSZER FEJLESZTÉSE

Az ágazati felügyelet támogatása

Az év folyamán a Művelődési Minisztérium Könyvtári osztálya megbízásából részt vettünk a nógrádi, vasi, tolnai általános felügyeleti, illetve utóvizsgálatokban, továbbá a keszthelyi Agrártudományi Egyetem Könyvtárának felügyeleti vizsgálatában.

A felügyeleti szervek felkérésére közreműködtünk a Zrínyi Katonai Akadémia, a Hadtudományi Intézet, a Haditechnikai Intézet, a Térképészeti Intézet és a Katonaorvosi Kutató Központ szakkönyvtárainak, valamint a nagykőrösi Városi Könyvtár felülvizsgálatában.

Az országos könyvtári szakfelügyelet rendezését célzó jogszabály előkészítésében közvetlenül részt vettünk; több tervezetet készítettünk, amelyeket az igazgatói tanácsok elé is vitára bocsátottunk.

Folyamatosan véleményeztük a Művelődési Minisztérium jóváhagyási hatáskörébe tartozó könyvtárak szervezeti és működési szabályzatait. 1980 folyamán közel száz szabályzatról adtunk véleményt.

A tudományos könyvtárrá való minősítést előkészítő bizottság három ülésére terjesztettünk elő javaslatokat, közel félszáz könyvtárról. Mint a titkársági funkció viselői, rendszeresen megszerveztük a megyei könyvtárak, valamint a szakszervezeti hálózati központok igazgatói tanácsának üléseit.

Naprakész nyilvántartást vezettünk a könyvtárügyet érintő jogszabályokról és azokról a nem jogszabály jellegű rendelkezésekről, amelyek a különböző hivatalos közlönyökben jelentek meg. A hozzánk forduló könyvtárosoknak jogi tanáccsal is rendelkezésükre álltunk; a legtöbb kérdés az állományvédelmi rendelet és egyes munkajogi szabályok értelmezésére vonatkozóan érkezett.

A Könyvtár és Művelődés egyik száma az új tantervek és a közművelődési könyvtárak gyerekosztálya kapcsolatairól szólt, másik száma pedig az MM Közgyűteményi főosztálya által a könyvtárügy számára kiadott ötéves irányelveket tartalmazza.

Fejlesztési munkálatok

Részt vettünk az Országos Könyvtárügyi Tanács különböző bizottságainak munkájában; így a koordinációs központokkal, valamint a hálózati központokkal foglalkozó bizottság számára részanyagokat készítettünk. Egyelőre információkat gyűjtöttünk a regionális kooperációra vonatkozóan.

Részt vállaltunk a tanácsi közművelődési könyvtárak szakmai irányelveinek módosításával foglalkozó bizottság munkájából, alapozva arra a vizsgálatra, amely a jelenleg érvényben levő irányelvek realizálódásának szintjét kívánja megállapítani. Befejeződött e vizsgálat adatainak gépi, illetve kézi úton történő feldolgozása, s hamarosan elkészül az adatokat értelmező tanulmány is.

A szakmai munkaerő-szükséglet és a jelenlegi ellátottság komplex felméréséhez több résztervet dolgoztunk ki, s ezek alapján megkezdtük a munkaerő-vándorlás vizsgálatát és a munkaköri kategóriák megállapítását.

A már működő könyvtári ellátási rendszerek helyzetét felmértük, s a szaksajtóban közzétettük tapasztalatainkat.

Befejeztük a közművelődési könyvtári módszertani munkával foglalkozó egyéves továbbképző tanfolyamunkat; a tanfolyami tematikának megfelelően tanulmánykötetet szerkesztettünk, s adtunk nyomdába.

Tanulmányokat készítettünk a fiatal korosztályok könyvtári ellátásának egyes kérdéseiről (párhuzamos könyvtári tagság, helyzetkép az ellátás

színvonaláról stb.). Közreműködtünk a Magyar Könyvtárosok Egyesülete érdekelt szekcióinak munkájában, foglalkozva a hátrányos helyzetű fiatalok olvasásával, s a szakmai irányelvek megvalósulásával; szakmailag előkészítettük a gyermekkönyvtárosok 3—4 megyét átfogó továbbképző konferenciáit; fő témaként az alábbiakat ajánlottuk: az új általános iskolai tantervek, gyermekirodalom, az iskola és a könyvtár együttműködése külföldön. Befejeztük az 1979-ben indított gyerekkönyvtárosi tanfolyamot.

Folytatnunk kellett a szakszervezeti könyvtárak szakmai irányelveinek módosításával kapcsolatos munkálatokat, a SZOT illetékes osztályának irányítása mellett. Mintavétel alapján megkezdtük a szakszervezeti könyvtárak állományalakítására 1971-ben kiadott irányelvek realizálódásának vizsgálatát; az eredményeket összegző tanulmány előkészületben van. Módszertani tanácsadó munkánkban különös figyelmet fordítottunk az önálló szakszervezeti könyvtárak segítésére, a tanácsi ellátó rendszerekkel való együttműködésre, a szakszervezeti és a szakkönyvtárak közös kezelésére. Elkészült a szakszervezeti könyvtári munka tapasztalataival foglalkozó tanulmánykötet kézírata.

Konferenciát rendeztünk az Egészségügyi Dolgozók Szakszervezete Központi Könyvtárával közösen a függetlenített kórházi könyvtárosok számára a kórházi betegek könyvtári ellátásának megoldásáról. A hátrányos helyzetű személyek könyvtári ellátásával foglalkozó szakirodalmi szemle kézírata átdolgozás után kiadásra kész állapotban van.

Szorosabbra fűztük kapcsolatainkat a Magyar Néphadsereg könyvtári szolgálatáért felelős módszertani központtal. Tervszerű együttműködés során foglalkoztunk az egyes alközpontok munkájával (szakmai felülvizsgálat, javaslatok kidolgozása, továbbképzéseken való részvétel stb.).

Elkészült az egyetemi könyvtárak szakmai irányelvtervezetének végső változata, amelyet az egyetemi könyvtárigazgatók tanácsa megvitatott és jóváhagyott; most az Országos Könyvtárügyi Tanács illetékes fóruma elé fog kerülni. A debreceni KLTE Könyvtárával közösen konferenciát rendeztünk az egyetemi könyvtári hálózatok korszerűsítéséről, a centralizációs törekvésekről.

Tapasztalatszerzés és helyszíni tájékozódás végett felkerestünk néhány levéltári könyvtárat; a dunántúliak helyzetéről összefoglalót készítettünk. Főleg a regionális kooperáció szorgalmazása céljával meglátogattunk néhány egyházi könyvtárat, s kidolgoztuk egy későbbi, alaposabb felmérés szempontjait.

A Társadalomtudományi Információs Munkabizottság titkársági teendői keretében megszerveztünk öt bizottsági ülést, emlékeztetőket, beszámolókat készítettünk, s megszerkesztettük a TIM kiadványsorozatának második füzetét egy francia információs rendszerről.

Statisztika

Közreadtuk a tanácsi és a szakszervezeti közművelődési könyvtárak éves adatsoros statisztikáját (TEKE, SZAKMA). Több kisebb finomítás mellett említést érdemel, hogy a TEKE külön fejezetben tartalmazza az ellátó rendszerek adatait is.

A könyvtári állomány alakulását jelző statisztikai adatok alapján az MKE szombathelyi vándorgyűlésének előkészítő anyagaként elemző-összehasonlító tanulmány készült. A TEKE és a SZAKMA alapján értékeléseket adtunk a szakfelügyeleti vizsgálatokhoz.

A DOKUMENTUMBÁZIS FEJLESZTÉSE

Állománygyarapítási tanácsadás

Folyamatosan szerkesztettük az *Új Könyvek* című állománygyarapítási tanácsadót. A megjelent 35 számban 3141 könyvről adtunk tájékoztatást. Az átfutási idő csökkentése, illetve az előrendeléses rendszerre való áttérés előkészítése érdekében a Könyvértékesítő Vállalattal és az Országos Széchényi Könyvtárral együtt reformtervet dolgoztunk ki. Ennek lényege, hogy a megjelent könyvek zöméről a szerkesztőséghez beérkező imprimatúra-példányok alapján adunk tájékoztatást, mégpedig a Magyar Nemzeti Bibliográfia szerkesztőségétől kapott, az új bibliográfiai leírási szabvány szerint készített címleírások felhasználásával. Ez az eljárás, minthogy a könyvek tényleges megjelenését az imprimatúrákból történő tájékoztatás általában egy-nyolc hónappal megelőzi, lehetővé teszi az előzetes megrendelést — föltéve, ha a Könyvértékesítő Vállalatnak sikerül gépesítenie nyilvántartását, számlázását, raktározását és kiszállításait. Az 1981-es évet átmeneti, felkészülési időszaknak kell tekinteni; ezért az *Új Könyvek* ez évtől kezdve szabadlapos formában, évvégi kumulációval, az új szabvány szerint készült címleírásokkal jelenik meg, de a katalóguscédulákra egyelőre még a régi szabvány érvényes. 1980-ban nyolc értekezletet tartottunk, amelyeken tájékoztattuk a könyvtárakat a tervezett változásokról, s kikértük véleményüket.

Megjelent az *Új Könyvek* összesített tárgyszómutatója az 1964—1976-os évkörre; 1970—1975-ös évek összesített betűrendes mutatója mikrofilmlapon hamarosan rendelkezésre fog állni.

Elláttuk a Könyvtári Könyvminősítő Bizottság titkársági teendőit; véleményeztük valamennyi kiadó 1981-es tervét, s megadtuk a Könyvértékesítő Vállalat számára a beszerzendő példányszámra vonatkozó javaslatot. Javaslatot tettünk a Kulturális Alap terhére megvásárolandó művekre, s példányszámukra is.

A Könyvértékesítő Vállalat készséges és megértő együttműködésével megszerveztük, hogy a kereskedelmi forgalomba kerülő hazai és külföldi hanglemezeket katalóguskartonokkal együtt rendelhessék meg a könyvtárak.

Szakmailag támogattuk az Országos Oktatástechnikai Központ által kiadott *Új Média* című állománygyarapítási tanácsadó szerkesztését.

Egyelőre megrekedtek a különféle típusú közművelődési könyvtárak gyűjtőköri alapelveire irányuló munkálatok; az e tárgyban készült előanyag kéziratban hozzáférhető.

Befejeztük a külföldi szakrészleges közművelődési könyvtárakra vonatkozó felmérés értékelését, az összegező tanulmányt jelenleg angolra fordítják. Ugyanis ez a jelentés az INTAMEL 1981-es, budapesti konferenciájának napirendjén fog szerepelni.

Megkezdtük felmérésünket az A-típusú könyvtárak audiovizuális gyűjteményeiről és szolgáltatásairól, s tervezetet készítettünk ugyanezen könyvtárak számára a vizuális dokumentumok használatához szükséges géppark kialakításáról. A tervezet valóraváltásához a Közművelődési Alap egymillió forintot bocsátott a könyvtárak rendelkezésére; az összeg szétosztása és felhasználása 1981-ben fog megtörténni. A B-típusú könyvtárak zenemű- és hangtári részlegeiről helyszíni tanulmányozás alapján helyzetképet rajzoltunk, s fejlesztési javaslatokat dolgoztunk ki. A hazai zenei gyűjteményeket bemutató kiadvány kéziratát elkészítettük az AIBM budapesti kongresszusa számára.

Rendszeres konzultációkon és módszertani tanácsadáson túl értekezletet tartottunk az A-típusú könyvtárak zenemű- és hangtári részlegeinek állományépítési problémáiról.

Befejeztük a speciális dokumentumok könyvtári kezelését ismertető továbbképző tanfolyamunkat. A hírlap- és folyóirattárak kezelői részére féléves tanfolyamot szerveztünk. Mindkét tanfolyam után több könyvtáros keresett meg bennünket konzultáció céljából.

ÁLLOMÁNYFELTÁRÁS, BIBLIOGRAFIZÁLÁS

Változatos módon segítettük elő a könyvtárosok felkészülését az új leírási szabványok alkalmazására: értekezleteket, szakmai megbeszéléseket tartottunk, helyszíni tájékozódást és konzultációt folytattunk stb. Az új szabványt ismertető egyhetes tanfolyamunkat háromszor ismételtük meg, s szerződés alapján az ÉTK számára külön tanfolyamot rendeztünk.

Nyomdába adtuk az ISBD-sorozat térképek leírásával foglalkozó füzetét, s lektorálás alatt áll a sorozatok és időszaki kiadványok füzete.

Megjelent a hangfelvételek leírásához készült útmutató, amely az ISBD elvein alapul; megkezdtük a gyakorlatba való bevezetését is, elsősorban a hanglemezek központi cédulaellátásának megszervezésével, továbbá egy szakmai értekezlet megrendezésével.

Sokszorosításra küldtük az állóképek leírásával foglalkozó útmutatót, lektorálása folyik az útijelentések leírási útmutatójának, s megjelent a mikrofilmlapok leírásának útmutatója. Megindítottuk a nem-könyv jellegű dokumentumok bibliográfiai leírásával foglalkozó példatár szerkesztési munkáit, mint előkészületet egy későbbi időpontban megrendezendő továbbképző tanfolyamhoz.

Rohamosan haladtunk előre a felszabadulás utáni hazai könyvtermés válogatott és annotált szakosított bibliográfia szerkesztése terén. Nyomdába adtuk a 0, 1, 2 főosztály összevont kötetét, továbbá a társadalomtudományi, a nyelvészeti és irodalomtudományi, végül a magyar irodalmi kötetet. Nyomdakész állapotban van a művészeti és sportirodalmat, valamint a földrajzi műveket tartalmazó két újabb kötet. Összeállt a természet-tudományi és műszaki kötet nyers címanyaga, amelyet a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár két fiókjával közösen szerkesztünk. Elkészült a történelem-tudományi, művelődéstörténeti és néprajzi anyag címlistája és a hozzájuk tartozó annotációk mintegy fele. Folyamatban van a világirodalmi kötet anyagának feldolgozása.

Nyomdába adtuk a természet- és alkalmazott tudományok külföldi kézikönyveinek bibliográfiáját, amely a nagyobb közművelődési könyvtárak állománykiegészítő és tájékoztató munkáját kívánja támogatni.

Elkészült a külföldi zenei szakkönyvek annotált bibliográfiájának kézírata, amelyen jelenleg a lektor dolgozik. A kiadványt a közművelődési könyvtárak zenei részlegei segédeszközéül szánjuk.

Továbbra is közreműködünk a *Látóhatár* c. folyóirat cikkbibliográfiai rovatának szerkesztésében; megbízásunk alapján folyamatosan készül a *Nagyvilág* és az *Új írás* repertórium.

Közzétettük a könyvtárak 1980. évi bibliográfiai terveit, s begyűjtöttük az 1981-re vonatkozó terveket.

INFORMÁCIÓTÁROLÓ ÉS VISSZEKERESŐ RENDSZEREK

Igyekeztünk előmozdítani az országos szakkönyvtárak szakirodalmi információs szolgáltatásainak fogadását a megyei könyvtárakban. Ezért konferenciát rendeztünk az OMKDK szolgáltatásairól, s négy megyei könyvtárban megvizsgáltuk hasznosításuk módját; a tapasztalatokat összegeztük. Megkezdttük annak vizsgálatát is, hogy miképpen hasznosítják a megyei tanácsok jogi és közigazgatási szakkönyvtárai az Országgyűlési Könyvtár szolgáltatásait; a kezdetben szűkebb körű felmérést a megyei könyvtár-igazgatók kérésére kiterjesztettük valamennyi megyére.

Javaslatot dolgoztunk ki a Mezőgazdasági Múzeum könyvtárának teljes rekonstrukciójára, valamint az Építőipari Szolgáltató Vállalat könyvtárának funkciórendszerére és működési feltételeire.

Nyomdába adtuk — átdolgozás után — a tezauszépítés számítógépesítésével foglalkozó mű kéziratát.

HELYISMERETI GYŰJTEMÉNYEK

A helyismereti munka különféle kérdéseivel foglalkozó kiadványi program lassabb ütemben, de előrehaladt. Nyomdába került a helyismereti kutatás módszertanával foglalkozó munka második, de elsőként elkészült kötete;

sajnos, az első kötet kézírata — egyik szerzője késedelmeskedése miatt — még mindig csak félig kész. A könyvtárak helyismereti gyűjteményeit és szolgáltatásait bemutató kiadvány kézírata a lektornál van. Személyi jellegű akadályok hátráltatták a helyismereti bibliográfiai kalauz elkészültét, a helyismereti kézikönyv munkálatait pedig újra kell indítanunk.

A KÖNYVTÁRI MUNKA GÉPESÍTÉSE

Elkészült a közművelődési, valamint az egyetemi és főiskolai könyvtárak gépesítettségi helyzetét leíró tanulmány, teljeskörű felmérés alapján. Előkészületeket tettünk egy hasonló tájékozódás lefolytatására a szakkönyvtárak körében (megszerkesztettük a kérdőívet, kijelöltük az érintett könyvtárakat). Ugyancsak az előkészületi stádiumban van az országos integrált számítógépes könyvtári rendszer modelljének kidolgozására irányuló nagyobb arányú vállalkozás.

Az Országos Könyvtárügyi Tanács elé került egyik dokumentum számára előanyagot készítettünk a könyvtárakban használható gépi berendezésekről.

Rendszeres konzultációs szolgálattal segítettük a könyvtárakat gépesítési törekvéseikben.

Az NTMIR keretében működtettük a könyvtári és tájékoztatási munka eszközeiről és berendezéseiről szóló információs szolgálatot. A szolgálat dokumentumbázisát jelentősen fejlesztettük, a beérkezett prospektusokat folyamatosan feldolgoztuk, s a használók számára szabadlapokon megjelenő, folyamatos tájékoztatást nyújtottunk.

KÖNYVTÁROSKÉPZÉS

Megbízást nyertünk a könyvtárosképzéssel és továbbképzéssel foglalkozó bizottság titkársági teendőinek ellátására; ennek alapján tervezetet dolgoztunk ki a bizottság kétéves munkatervére.

Előrehaladtunk a könyvtárosképzés tantárgyainak nemzetközi összehasonlító vizsgálatában; a könyvtárkezelői szint anyagának összegezése elkészült, s az eredményeket már hasznosítani tudtuk e tanfolyamok tanterveinek kidolgozásánál.

Folyamatos munkakapcsolatban álltunk a felsőoktatási intézményekben működő könyvtáros tanszékekkel. Részt vettünk a pedagógus- és közművelődési szakemberképzés szombathelyi országos konferenciáján, valamint a közművelődési és könyvtárosképzési oktatók esztergomi továbbképzésén.

Figyelemmel kísértük a könyvtárosképző szaktanfolyamot és a tanítóképző intézetek könyvtáros-népművelő szakát végzetek részére engedélyezett főiskolai államvizsgák lebonyolítását, javaslatokkal éltünk a lebonyolítást illetően, s elláttuk a reánk eső feladatokat.

Közreműködtünk a könyvtárkezelői tanfolyamok szervezeti- és működési szabályzatának, vizsgarendjének és tantervének kialakításában, a Művelődési Minisztérium megbízásából elkészítettük a tanfolyamok szervezőihez szóló tájékoztató füzet kéziratát. Az 1980-ban és 1981-ben induló tanfolyamok vezetői részére értekezletet tartottunk, s tanári konferenciát rendeztünk a dokumentumleírást oktató tanárok részére. Figyelemmel kísértük a megindult tanfolyamokat, részt vettünk néhány foglalkozáson és valamennyi vizsgán. Kidolgoztuk az új könyvtárkezelői tankönyv szinopszisát és vázlatát, s egyeztettük az érdekelt koordinációs központokkal (OMKDK, OOIK); az egyes fejezetek megírására szerződéseket kötöttünk. Javaslatunkra a Tankönyvkiadó jelenteti meg a könyvtárkezelői tanfolyamok példatárát és feladatgyűjteményét, továbbá a könyvek bibliográfiai leírásához készült példatár átdolgozott változatát; ezen oktatási segédletek tartalmi gondozása, szerkesztése reánk hárult.

Támogattuk a gimnáziumokban kísérleti jelleggel folyó fakultatív könyvtárkezelői képzést: részt vettünk a tanári munkaértekezleteken, az egyik gimnázium vizsgáján, az Országos Pedagógiai Intézetnek javaslatot adtunk a tananyagra, a vizsgák rendjére és tartalmára, hozzájárultunk az oktatás taneszközökkel való ellátásához.

KÖNYVTÁRÉPÍTÉS

Könyvtárépítési és berendezési kérdésekben konzultáltunk Tiszafüred, Kecskemét, Cegléd, Százhalombatta, Gyula, Salgótarján tanácsai közművelődési könyvtárai, az ELTE Kollégiuma, a Vízművek és a Magyar Néphadsereg Művelődési Központja könyvtárainak építőivel. Tervjavaslatot készítettünk Balatonfüred, Bonyhád, Kaposvár, Kőszeg tanácsai könyvtárai, a győri SZMT-könyvtár, az Államigazgatási Főiskola és a Mezőgazdasági Múzeum könyvtára, valamint az országos tárolókönyvtár számára. Szerződés alapján módosított szakmai tervezési programot dolgoztunk ki a szolnoki Megyei Könyvtár és Technika Háza közös beruházására.

Az Orgechnik '80 elnevezésű irodatechnikai kiállítás alkalmával közös látogatást szerveztünk a könyvtárosok számára, s bemutattuk a kiállítók könyvtárban is hasznosítható berendezéseit. A kiállítókkal konzultációt folytattunk termékeik alkalmazási lehetőségeiről.

Megbízást adtunk tervezési segédlet kidolgozására a könyvtári világitástechnika témakörében. Kiviteli tervet készítettünk az előnyös teherelosztású, nagy traktusmélységű gördülőszekrényes tömörraktárak építéséhez.

A nemzetközi könyvtárépítési kézikönyv szerkesztőbizottsága soronlevő ülésének mi voltunk a házigazdái.

A KÖNYVTÁRI ÉS INFORMÁCIÓS TEVÉKENYSÉG GAZDASÁGTANA

Befejeződött a megyei könyvtárak munkaszervezetének összehasonlító vizsgálata: az adatokat feldolgoztuk, elkészítettük a táblázatokat és az értékelő jelentést.

Hasonló vizsgáldást készítettünk elő az egyetemi és főiskolai könyvtárak körében.

Saját szakkönyvtári és tájékoztatási tevékenységünk munkafolyamatainak elemzését — egy későbbi modellalkotás céljából — megkezdtük; egyelőre a gyarapításról készültek folyamatábrák.

Részt vettünk a készülő könyvtári szabványok vitaülésein, véleményeztük az ISO és KGST szabványtervezeteket.

Gondoztuk a mechanikus céduลาสokszorosító berendezésre vonatkozó újítás ügyeit: felmértük a várható igényeket, megszerveztük a prototípus tizenkét példányának próbaüzemeltetését, összegeztük a próbaüzemeltetés tapasztalatait, s javaslatot tettünk a készülék továbbfejlesztésére.

Öt új könyvtári nyomtatvány mintáit adtuk át a Könyvértékesítő Vállalatnak sokszorosítás és terjesztés végett.

KÖNYVTÁRI PROGNOZTIKA

Folytattuk az 1979-ben megkezdett távlati tervezési munkálatokat. A VI. ötéves terv időszakára szánt programot a könyvtárak széles körének észrevételei alapján lényegesen átdolgoztuk, s 10—15 évre szóló távlati programtervezetté fejlesztettük. A korábbi tervezetet nemcsak a megyei könyvtárak igazgatói tanácsa és a szakszervezeti hálózati központok igazgatói tanácsa, hanem az Országos Könyvtárügyi Tanács plenáris ülése is megvitatta. Közel hatvan írásos hozzászólás érkezett. Az átdolgozott tervezet ismét az OKT plénuma elé került megtárgyalásra; az itt elhangzott hozzászólások figyelembevételével nyer majd végső formát a távlati terv, mint a IV. Országos Könyvtárügyi Konferencia egyik munkadokumentuma.

KÖNYVTÁRÜGYI ÉS INFORMATIKAI SZAKIRODALMI SZOLGÁLTATÁSOK

Szakkönyvtár

A szakkönyvtár munkája az elmúlt évben kiegyensúlyozott volt, sikerült a szolgáltatásokat zavartalanul üzemeltetni, egyes belső munkák terén azonban némi elmaradás mutatkozott.

Ütemesen folyt az előszerzeményezés, ám a tervezett öt alkalom helyett csak három ízben adtuk át könyvrendeléseinket a kereskedelmi vállalatnak. Bővültek cserekapcsolataink: 24 új külföldi partnert regisztrálhattunk.

Naprakészen dolgoztuk fel a beérkező új dokumentumokat, s előrehaladtunk a rekatalogizálással is. Befejezés előtt áll a nem publikált anyag feldolgozása.

Időigényesebbnek bizonyult a vártnál a betűrendes katalógus korrekciója, ezért ez évben sem értünk a végére. Elkészült a könyvtári és informatikai szakirodalom központi katalógusának első mikrofilmlapos kiadványa, s mihelyt a sokszorosított útmutató is rendelkezésünkre áll, átadjuk terjesztésre. 1950-nel kezdődően felállítottuk a kitüntetett könyvtárosok kartotékját.

Elvégeztük a részleges állományellenőrzést, s ezen belül számba vettük a teljes folyóiratállományt. A sajnálatos hiányok jó részét sikerült másolatokkal pótolni. Az állományból több mint ezer dokumentumot töröltünk.

Az útijelentés-gyűjtemény 146, a lapkivágat-gyűjtemény 662, a fotó-és diatár 96, a szakdolgozat-gyűjtemény 100, a fordításgyűjtemény 19 dokumentummal gyarapodott. Kisebb lemaradásoktól eltekintve a különgyűjtemények feldolgozása szépen haladt.

Az előző évhez képest valamelyest csökkentek a forgalmi adatok. A látogatók száma 5400 fő (1979: 6000), a kölcsönzött művek száma 3892 (1979: 5000), 151 könyvtár 272 művet kért könyvtárközi kölcsönzés révén (1979: 152, 421). Havonta kétszer állítottuk össze új gyarapodásaink jegyzékét, s 646 figyelőcédulát küldtünk szét megrendelőinknek. Öt nagyobb irodalomkutatót végeztünk.

Ütemesebben adtuk kötésre dokumentumainkat, összesen 450 egységet.

Folyamatosan gondoztuk a könyvtári és tájékoztatási tezauszst, s beépítettük a szükséges bővítéseket, módosításokat.

Kiadványok

A *Magyar Könyvtári Szakirodalom Bibliográfiájának* négy füzeté 1850 tételt regisztrált. Ez évben erősen válogatva vettük fel a hírlapcikkeket, viszont az MNB Időszaki Kiadványok Repertóriumá szerkesztőségének jóvoltából kb. 50 értékes tételt vehettünk fel az ún. szórt irodalomból. Megjelent az 1979. év betűrendes és tárgymutatója, az 1975–1979-es évkör kumulált mutatóinak szerkesztése folyik.

A válogatott magyar könyvtári és informatikai szakirodalom orosz és angol nyelvű referálólapjának két-két száma megjelent. Szocialista országokba 141, más országokba 349 példányt küldtünk belőle.

A külföldi folyóiratok cikkeit feldolgoztuk (2109 tétel), de a katalógusba való behelyezésük terén egy kis lemaradás mutatkozik. A *Könyvtári és Dokumentációs Szakirodalom* című referáló lap négy száma elkészült (összesen 843 tétel, fele címközlés, fele referátum). Folyamatban van az 1974–1978-as évkör kumulált mutatóinak szerkesztése.

Pontos határidőre adtuk le a *Könyvtári Figyelő* hat számát. Váratlanul ért bennünket, hogy az év végén csökkentenünk kellett a folyóirat terjedelmét kiadónk értesítése nyomán. A szerkesztőbizottság aktív közreműködésére az elmúlt időszakban is bátran támaszkodhattunk.

Halasztást szenvedett a *Könyvtári Szemle* reprint-kiadásának soronlevő kötete, ugyanis a lemezek minősége kívánnivalót hagyott maga után. Így csak 1981-ben fogja a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár a kiadványt elkészíteni. A további kötetek nyomóformáit is az OMKDK vállalta magára.

KUTATÁSSZERVEZÉS

Az Országos Könyvtárügyi Tanács munkabizottsága keretében kidolgoztuk javaslatunkat a következő ötéves tervciklus könyvtári kutatási főirányaira. Ezt a munkát az elmúlt öt évben végzett kutatások értékelő áttekintése alapján végeztük el.

Kutatásnyilvántartásunkba bevezettük az 1979-ben lefolytatott, s az 1980-ra tervezett könyvtári tematikájú kutatásokat. A FID ISORID programja számára bejelentettük a nemzetközi érdeklődésre számot tartó hazai kutatásokat.

Összeállította: *Papp István*

KIADVÁNYOK

Bakonyoszlópi olvasótábor 1980. (Szöveggyűjtemény.) Bp. 1980. 118 p.

Baranyi Imre—Pápay Zsuzsa: *Kísérlet a könyvtári tájékoztatás színvonalának mérésére.* (Kiad. a KM Tudományos Koordinációs Bizottság megbízásából a KMK.) Bp. 1980. 53 p. /Közművelődés-kutatás./

Centre for Library Science and Methodology. (Szerk. Pelejtej Tibor.) Bp. 1980. 60 p. Angol, német és orosz nyelven.

Címjegyzék a megyei (fővárosi), megyei-városi, járási-városi, városi és járási szerepkörű központi könyvtárakról 1980. Bp. 1980. 18 p.

Az egyetemi könyvtárak távlati fejlesztési irányelvei. Tervezet. (Összeáll. és szerk. Fényes Miklós, Fogarassy Miklós.) Bp. Országos Könyvtárügyi Tanács, 1980. 52 lev. Belső használatra.

Ferenczi Zsuzsa: *Tájékoztatói gyakorlatok. Programozott feladatgyűjtemény.* Bp. NPI, 1979. 191 p.

A gyermekkönyvtári munka. (Szerk. Károlyi Ágnes.) Bp. NPI, 1979. 207 p.

Hangfelvételek bibliográfiai leírása. Útmutató. (Összeáll. Varga Ildikó. Tanácsadó Fügedi Péterné.) Bp. 1980. 29 p.

Havas Katalin—Kulcsár Júlia, V.: *Könyv és olvasás egy nagyüzem életében. I. Könyvterjesztés és könyvtárak a Csepel Művekben.* Bp. OSZK KMK—MKKE, 1979. 63 p.

A helyismereti munka kérdései. Helyismereti tanácskozások. (Összeáll. és szerk. Vajda Kornél.) Bp. NPI, 1979. 78 p. /Helyismerti kutatók kézikönyvei./

Idegen nyelvű társadalomtudományi kézikönyvek közművelődési könyvtárak számára. (Összeáll. és szerk. Pálvölgyi Endre.) Bp. NPI, 1980. 62 p.

ISBD/NBM. *A nem-könyv anyagok nemzetközi szabványos bibliográfiai leírása.* (Ford. Faragó Lászlóné. A kiadványt gondozta Varga Ildikó.) Bp. 1980. 99 p.

Javaslat a könyvtárügy cselekvési és fejlesztési programjára. Irányelvek a VI. ötéves tervidőszakra. Tervezet. (Összeáll. Papp István.) Bp. Országos Könyvtárügyi Tanács, 1980. 61 lev.

Károlyi Ágnes: *Könyv- és könyvtárhasználati képzés az általános iskolai nevelés és oktatás tervében. Segéd- és vitaanyag az 1980. évi gyermekkönyvtáros tanfolyamokhoz.* Bp. 1980. 24 p. 1 t.

Katsányi Sándor: *Történelmi műveltség — történelmi olvasmányok. Vizsgálat szakmunkástamulók és fiatal szakmunkások körében.* Bp. 1979. 162. p.

(Kertész Károly): *Az állományépítés kérdései a középfokú közművelődési könyvtárakban.* („A helyismereti gyűjtemény” c. fejezet Tuba László munkája.) Bp. NPI, 1979. 47 p.

Kovács Ilona: *A könyvek bibliográfiai leírása. Útmutató az MSZ 3424/1—78 tanulmányozásához.* Bp. 1980. 51 p.

Könyv- és könyvtárhasználati játékok, vetélkedők forgatókönyvei. [Példatár foglalkozásvezetőknek.] (Szerk. Szurmay Ernő. Vál. Orosz Józsefné, Pelejtej Tibor.) Bp.—Szolnok, OSZK KMK—Verseghy Ferenc Megyei Könyvtár, 1980. 124, XXVII p. /Olvasó néperért mozgalom./ /A művelt ifjúságért, korszerű műveltségért./

A könyvtári szolgálat jogi szabályozása. 3. (Összeáll. és szerk. Balázsné Veredy Katalin, Takács József.) Bp. NPI, 1980. 1. rész. XII, 498 p. 2. rész. 444, VI p.

Kulcsár Júlia, V.: *Könyv és olvasás egy nagyüzem életében. 2. A Csepel Művek munkásainak olvasási és könyveszerzési szokásai.* (A vizsgálatot vezette Havas Katalin, V. Kulcsár Júlia.) Bp. MKKE—OSZK KMK, 1980. 76 p.

Lőrincz Judit: *Gondolatok a munkásművelődésről. Áttekintés a munkásosztály kulturális helyzetéről, művelődésével kapcsolatos vizsgálatokról.* (A bibliográfiát összeáll. Rác Ágnes.) Bp. KM Tudományos Koordinációs Bizottsága, 1979. 147 p. /Közművelődés-kutatás./

Luckham, Bryan—Kamarás István: *Olvasmányválasztás Manchesterben és Miskolcon.* [Szociológiai vizsgálat angol és magyar könyvtárhasználók köré-

ben./ (Kiad. a KM Tudományos Koordinációs Bizottság megbízásából a KMK.) Bp. 1980. 68 p. /Közművelődés-kutatás./

A magyar könyvtárügy cselekvési és fejlesztési programja. Irányelvek a távlati tervezéshez. Tervezet. (Összeáll. és szerk. Papp István.) Bp. Országos Könyvtárügyi Tanács, 1980. 82 p. Belső használatra.

Maruszki József: *A Dunaiúvárosi Munkás Művelődési Központ és Könyvtár környezete és munkája. |„Esett tanulmány”.* (Készült a KM Tudományos Koordinációs Bizottságának megbízásából a Könyvtártudományi és Módszertani Központban.) Bp. Művelődéskutató Intézet, 1980. 44 p. Szolgálati használatra.

Mikrofilmlapok bibliográfiai leírása. Útmutató. (Kidolgozta Tremkóné Meszleny Mária. Szerk. Varga Ildikó.) Bp. 1980. 79 p.

Mintakatalógus a közös iskolai és gyermekkönyvtárak számára. (Összeáll. Benkő Attiláné.) Bp. NPI, 1978. 247 p.

Monostori Imre: *Regénybefogadási vizsgálat szakmunkástanulók körében.* Bp. — Tatabánya, OSZK KMK—József Attila Megyei Könyvtár, 1979. 89 p.

Nagy Lajos, Sz.: *Információs igény- és szükségletvizsgálatok a társadalomtudományokban. Módszertani útmutató.* Bp. Társadalomtudományi Információs Munkabizottság—OSZK KMK, 1980. 32 p.

Olvásó ifjúságért. 1980—1981. (Szerk. Pelejtei Tibor.) Bp. 100 p. /Olvásó népeért mozgalom./ /A művelt ifjúságért, korszerű műveltségért./

Pelejtei Tibor: *Közönségkapcsolatok. A könyvtári alkalmazás módszerei.* Bp. NPI, 1979. 252 p.

Skaliczki Judit: *Zenemű- és hangtári részlegek a közművelődési könyvtárakban.* (Szerk. Futala Tibor.) Bp. NPI, 1980. 79 p.

Ungváry Rudolf: *Tezaurusz-technológia. Az információkereső tezauruszok készítésének folyamata.* (Szerk. Kövendi Dénes.) Bp. NPI, 1979. XVIII, 277 p.

Vadász Ferencné: *A középfokú könyvtárosképzés története és dokumentumai.* 1945—1976. Bp. NPI, 1980. 128 p.

Időszaki kiadványok

Események, évfordulók. 1981. Bp. 1980, NPI.

Eseménynaptár. Bp. 1980. 1—4. sz. NPI.

Hungarian Library and Information Science Abstracts. Bp. 1980. 1—2. sz.

Információ a könyvtári és információs munka eszközeiről és berendezéseiről. Bp. 1980. 1—15. sz. Angol és orosz nyelven is.

Könyvtár és Művelődés. Bp. 1980. 1—2. sz.

Könyvtári és Dokumentációs Szakirodalom. Referáló lap. Bp. 1980. 1—4. sz. NPI.

Könyvtári Figyelő. Bp. 1980. 1—6. sz. NPI.

Könyvtárügyi témajavaslatok tömegkommunikációs célokra. Bp. 1980. 1—2. félév.

A magyar könyvtárak bibliográfiai tervei. 1980. Bp. 1980. 50 p.

A Magyar Könyvtári Szakirodalom Bibliográfiája. Bp. 1980. 1—4. sz.

Szakszervezeti könyvtárak működési adatai. Munkahelyek könyvtári ellátása 1979. Bp. 1980. 45 p.

Településeink könyvtári ellátása. A tanácsi és szakszervezeti könyvtárak statisztikai adatai. 1979. Bp. 1980. 55 p.

Új Könyvek. Bp. 1—35. sz. Könyvért.

Tárgyszójegyzék és tárgyszómutató az Új Könyvek 1965—1976 évfolyamaihoz. (Összeáll. és szerk. Horváth Magda.) Bp. NPI. 1980. 770 p.

Vengerszkaja literatura po bibliotekovedeniju i informatike. Referativnűj zszurnal. Bp. 1980. 1—2. sz.

ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ЦЕНТРА БИБЛИОТЕКОВЕДЕНИЯ И МЕТОДИЧЕСКОЙ РАБОТЫ В 1980 Г.

Отчет охватывает события прошедшие за 5 лет, и подробно анализирует работу Центра в 1980 г.

Исследования проводились в следующих главных областях:

- Библиотека и ее общественная среда (читательские конкурсы, работы по пропаганде, выставки)
- Процесс чтения (исследования, развитие консультативной службы, организация читательского лагеря)
- Содействие развитию отечественной библиотечной системы (ведомственный надзор библиотек, программы по развитию, статистики)
- Развитие документальной базы (бесперебойная редакция „Новых книг“, анализ фондов)
- Раскрытие фонда (составление справочников и библиографий)
- Информационные системы (помощь областным библиотекам в вопросах использования информационных служб)
- Краеведческие собрания (составление справочников)
- Механизация библиотечной работы (статьи, анализ состояния автоматизации в библиотеках)
- Образование библиотекарей (проекты, исследования, курсы)
- Постройка библиотек (специальные программы по планированию, консультации)
- Экономичность библиотечной и информационной деятельности (исследования)
- Библиотечная прогностика (перспективные планы)
- Специальные службы по литературе библиотековедения и информатики
- Организация исследовательской работы (направление исследований на следующий пятилетний план)

THE ACTIVITY OF THE CENTRE FOR LIBRARY SCIENCE AND METHODOLOGY IN 1980

The report reviews the last five years and gives a detailed account of the activities of the Centre in 1980. Projects were carried out in the following main fields:

- The library and its social environment (reading movements, propaganda work, exhibitions).
- Process of reading (researches, development of readers' advisory service, „reading camp" movement).
- Furthering the Hungarian library system (supervising libraries, development programmes, statistics).
- Development of the document base (*Új Könyvek — New Books* — edited continuously, investigations of holdings).
- Bibliographical activity (guides, bibliographies).
- Information systems (promoting the use of information services in county libraries).
- Local collections (publishing of guides).
- Mechanization and computerization (studies and investigations on equipment in libraries).
- Education (projects, investigations, courses).
- Library construction and equipment (briefs for architects, consultancy).
- The economy of library and information activities (researches).
- Library prognostics (long-term planning).
- Information and reference services in library science.
- The organization of research (projects for the next five-year plan).